

HOOFDSTUK 1: DE ECONOMISCHE KRINGLOOP

1. INLEIDING: BEGRIPPEN EN CONCEPTEN.....	3
1.1. BEHOEFTE EN BEHOEFTEBEVREDIGING.....	3
1.2. ECONOMIE.....	3
1.3. CONSUMEREN EN PRODUCEREN.....	4
1.4. MARKTEN.....	6
2. ECONOMISCHE ACTOREN.....	7
3. DE ECONOMISCHE KRINGLOOP.....	11
3.1. ECONOMISCHE KRINGLOOP MET 2 ACTOREN.....	11
3.2. ECONOMISCHE KRINGLOOP MET 3 ACTOREN.....	12
3.3. ECONOMISCHE KRINGLOOP MET 4 ACTOREN.....	13
3.4. ECONOMISCHE KRINGLOOP MET 5 ACTOREN.....	14
3.5. MACRO-ECONOMISCHE IDENTITEITEN EN SALDO'S.....	15
3.6. TEKORTKOMINGEN VAN HET KLASSIEK KRINGLOOPMODEL.....	18
3.7. ALTERNATIEVE MODELLEN.....	20
3.7.1. Circulaire economie.....	20
3.7.2. Donuteconomie.....	21
3.7.3. Deeleeconomie.....	22
3.7.4. Sociale economie.....	23
4. DUURZAAM ONDERNEMEN.....	25
4.1. DUURZAAMHEID.....	25
4.2. DE DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELEN.....	25
4.3. DUURZAAM ONDERNEMEN.....	26
4.4. DE OVERHEID STIMULEERT MVO.....	28
4.5. GREENWASHING.....	28
5. OEFENINGEN.....	30
5.1. OPGAVEN.....	30
5.2. OPLOSSINGEN.....	35

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder

De economie als systeem

- Economische kringloop

HOOFDSTUK 2: HET BRUTO BINNENLANDS PRODUCT

1. DE TOEGEVOEGDE WAARDE VAN ONDERNEMINGEN.....	3
1.1. ALGEMEEN.....	3
1.2. DE BEDRIJFSKOLOM.....	4
2. HET BEGRIP BBP EN BBP PER HOOFD.....	6
3. BEREKENING VAN HET BBP AAN DE HAND VAN DE PRODUCTIEBENADERING.....	7
4. NOMINAAL EN REËEL BBP.....	8
5. BBP, BNP EN NATIONAAL INKOMEN.....	11
6. ECONOMISCHE GROEI.....	12
6.1. BEGRIP.....	12
6.2. BEREKENING VAN DE ECONOMISCHE GROEI.....	12
6.3. DETERMINANTEN VAN ECONOMISCHE GROEI.....	13
6.4. DE ECONOMISCHE GROEI OP WERELDNIVEAU.....	14
6.5. VOOR- EN NADELEN VAN ECONOMISCHE GROEI.....	17
7. INDICATOREN VOOR WELVAART EN WELZIJN.....	18
7.1. DE BEGRIPPEN WELVAART EN WELZIJN.....	18
7.2. BBP.....	18
7.3. HUMAN DEVELOPMENT INDEX (HDI).....	20
7.4. BRUTO NATIONAAL GELUK (BNG).....	22
7.5. DUURZAME ONTWIKKELINGSDOELEN.....	24
7.6. SUSTAINABLE SOCIETY INDEX (SSI).....	24
7.7. ENVIRONMENTAL PERFORMANCE INDEX (EPI).....	26
8. OEFENINGEN.....	27
8.1. OPGAVEN.....	27
8.2. OPLOSSINGEN.....	31

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder

De economie als systeem

- Bruto binnenlands product

HOOFDSTUK 3: MARKT VAN GOEDEREN EN DIENSTEN MET VOLKOMEN CONCURRENTIE

1. MARKT MET VOLKOMEN CONCURRENTIE.....	3
2. DE VRAAG.....	4
2.1. DE INDIVIDUELE EN COLLECTIEVE VRAAG.....	4
2.2. DE VRAAGFUNCTIE.....	5
2.2.1. Van individuele naar collectieve vraagfunctie.....	6
2.2.2. Beweging op de vraagcurve.....	7
2.2.3. Verschuiving van de vraagfunctie.....	8
2.3. DE PRIJSELASTICITEIT VAN DE VRAAG.....	8
2.3.1. E _p Berekenen.....	9
2.3.2. Gradaties in de elasticiteit van de vraag.....	10
2.3.3. De prijselasticiteit van de vraag varieert langs de vraagcurve.....	11
2.3.4. Invloeden op de prijselasticiteit van de vraag.....	14
2.3.5. Het belang van de prijselasticiteit van de vraag.....	14
2.4. DE INKOMENSELASTICITEIT.....	16
3. HET AANBOD.....	17
3.1. HET INDIVIDUEEL EN COLLECTIEF AANBOD.....	17
3.2. DE AANBODFUNCTIE.....	18
3.2.1. Van individuele naar collectieve aanbodfunctie.....	18
3.2.2. Beweging op de aanbodcurve.....	19
3.2.3. Verschuiving van de aanbodcurve.....	20
3.3. DE PRIJSELASTICITEIT VAN HET AANBOD.....	21
3.3.1. E _a berekenen.....	21
3.3.2. Gradaties in de elasticiteit van het aanbod.....	22
3.3.3. Invloeden op de prijselasticiteit van het aanbod.....	23
4. PRIJSVORMING BIJ VOLKOMEN CONCURRENTIE.....	24
4.1. DE WET VAN VRAAG EN AANBOD.....	24
4.2. EFFECTEN VAN VRAAG- EN AANBODVERSCHUIVINGEN OP DE PRIJS.....	25
4.3. HET PRIJSMECHANISME EN ZIJN FUNCTIES.....	30
5. OPTIMALE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE.....	31
5.1. DE OPTIMALE GOEDERENCOMBINATIE VAN DE CONSUMENT.....	31
5.2. DE OPTIMALE PRODUCTIEGROOTTE VAN DE PRODUCENT.....	33
6. WELVAARTSOPTIMUM BIJ MARKTEVENWICHT.....	37
6.1. HET CONSUMENTENSURPLUS.....	37
6.2. HET PRODUCENTENSURPLUS.....	37
6.3. DE TOTALE WELVAART EN HET WELVAARTSOPTIMUM.....	38

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt alle leerinhouden vermeld onder
Productmarkt

- Keuzegedrag van de consument en producent
- Prijsvorming en marktevenwicht op de productmarkt met volkomen concurrentie

OEFFENINGEN BIJ HOOFDSTUK 3: MARKT MET VOLKOMEN CONCURRENTIE

OEFFENING 1: VRAAG.....	3
OPGAVEN.....	3
OPLOSSINGEN.....	4
OEFFENING 2: PRIJSELASTICITEIT VAN DE VRAAG.....	6
OPGAVEN.....	6
OPLOSSINGEN.....	8
OEFFENING 3: AANBOD EN PRIJSELASTICITEIT VAN HET AANBOD.....	12
OPGAVEN.....	12
OPLOSSINGEN.....	14
OEFFENING 4: PRIJSVORMING BIJ VOLKOMEN CONCURRENTIE.....	16
OPGAVEN.....	16
OPLOSSINGEN.....	21
OEFFENING 5: OPTIMALE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE.....	25
OPGAVEN.....	25
OPLOSSINGEN.....	27
OEFFENING 6: CONSUMENTEN- EN PRODUCENTENSURPLUS.....	30
OPGAVEN.....	30
OPLOSSINGEN.....	32

HOOFDSTUK 4: MARKT MET ONVOLKOMEN CONCURRENTIE

1. MARKTVORMEN.....	3
2. MONOPOLIE.....	3
2.1. KENMERKEN EN ONTSTAAN.....	3
2.2. PRIJSVORMING BIJ MONOPOLIE.....	4
2.3. WINST BIJ MONOPOLIE.....	6
2.4. PRIJSDISCRIMINATIE.....	7
2.5. HET WELVAARTSVERLIES BIJ MONOPOLIES.....	8
3. MONOPOLISTISCHE CONCURRENTIE.....	9
3.1. KENMERKEN EN ONTSTAAN.....	9
3.2. PRIJSVORMING BIJ MONOPOLISTISCHE CONCURRENTIE.....	10
3.2.1. Prijsvorming op korte termijn.....	10
3.2.2. Prijsvorming op lange termijn.....	10
3.3. WELVAARTSVERLIES BIJ MONOPOLISTISCHE CONCURRENTIE.....	13
3.4. PRODUCTDIFFERENTIATIE.....	13
3.5. RECLAME.....	14
4. OLIGOPOLIE.....	15
4.1. ONTSTAAN EN KENMERKEN.....	15
4.2. CONCURRENTIE BIJ OLIGOPOLIE.....	16
4.3. DE PRIJSVORMING BIJ HET OLIGOPOLIE.....	17
4.3.1. De karteloplossing.....	17
4.3.2. De geknikte prijsafzetcurve (vraagcurve).....	21
4.3.3. Prijsleiders.....	22
4.4. HET WELVAARTSVERLIES BIJ EEN OLIGOPOLIE.....	23

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt alle leerinhouden vermeld onder
Productmarkt

- Marktvormen met onvolkomen concurrentie

OEFENINGEN BIJ HOOFDSTUK 4: ONVOLKOMEN CONCURRENTIE

OEFENING 1: PRODUCTIE EN WINST BIJ MONOPOLIE.....	3
OPGAVEN.....	3
OPLOSSINGEN.....	5
OEFENING 2: PRIJSDISCRIMINATIE.....	7
OPGAVEN.....	7
OPLOSSINGEN.....	8
OEFENING 3: MONOPOLISTISCHE CONCURRENTIE.....	10
OPGAVEN.....	10
OPLOSSINGEN.....	12
OEFENING 4: OLIGOPOLIE.....	13
OPGAVEN.....	13
OPLOSSINGEN.....	16
OEFENING 5: MARKTVORMEN.....	18
OPGAVEN.....	18
OPLOSSINGEN.....	19

HOOFDSTUK 5: OVERHEIDSINGRIJPEN OP DE PRODUCTMARKT

1. INLEIDING.....	3
2. MARKTMACHT.....	3
2.1. VORMEN VAN MARKTMACHT.....	3
2.2. TUSSENKOMST VAN DE OVERHEID BIJ MARKTMACHT.....	6
3. ONGEWENSTE GEVOLGEN VAN DE MARKTWERKING.....	10
3.1. MAXIMUMPRIJS.....	10
3.2. MINIMUMPRIJS.....	12
3.3. QUOTA.....	14
3.4. INDIRECTE BELASTINGEN.....	16
3.5. SUBSIDIES.....	21
4. EXTERNE EFFECTEN.....	23
4.1. WAT ZIJN EXTERNE EFFECTEN?.....	23
4.2. DE GEVOLGEN VAN EXTERNE EFFECTEN.....	24
4.3. AANPAK VAN NEGATIEVE EXTERNE EFFECTEN.....	26
4.3.1. Onderling overleg.....	26
4.3.2. Belastingen en subsidies.....	28
4.3.3. Regulering en verhandelbare vergunningen.....	28
5. ASYMMETRISCHE INFORMATIE.....	30
6. COLLECTIEVE BEHOEFTE / PUBLIEKE GOEDEREN.....	32
6.1. BEGRIPPEN.....	32
6.1.1. Behoeften.....	32
6.1.2. Vrije en economische goederen.....	32
6.1.3. Kenmerken van goederen.....	33
6.2. PRIVATE, PUBLIEKE EN QUASIPUBLIEKE GOEDEREN.....	34
6.2.1. Private goederen.....	34
6.2.2. Zuiver publieke goederen.....	35
6.2.3. Quasipublieke goederen.....	35
6.2.4. Samenvatting soorten goederen en hun kenmerken.....	37
6.3. HET VRIJBUITERSPROBLEEM.....	37

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Overheidsingrijpen op de productmarkt

OEFENINGEN BIJ HOOFDSTUK 5: OVERHEIDSINGRIJPEN

OEFENING 1: MAXIMUM- EN MINIMUMPRIJZEN.....	3
OPGAVEN.....	3
OPLOSSINGEN.....	4
OEFENING 2: BELASTINGEN EN SUBSIDIES.....	5
OPGAVEN.....	5
OEFENING 3: EXTERNE EFFECTEN.....	15
OPGAVEN.....	15
OPLOSSINGEN.....	18
OEFENING 4: GEMENGDE OEFENING.....	21
OPGAVEN.....	21
OPLOSSINGEN.....	23
OEFENING 5: SOORTEN GOEDEREN EN HUN KENMERKEN.....	24
OPGAVEN.....	24
OPLOSSINGEN.....	25

HOOFDSTUK 6: CONJUNCTUUR

1. BEGRIPPEN.....	3
1.1. DE VRAAGZIJDE VAN DE ECONOMIE.....	3
1.2. DE AANBODZIJDE VAN DE ECONOMIE.....	3
1.3. POTENTIEEL BBP.....	4
1.4. OUTPUTKLOOF, ONDERBESTEDING EN OVERBESTEDING.....	5
2. DE CONJUNCTUUR.....	5
2.1. GRAFIEKEN.....	6
2.2. DE FASEN VAN DE CONJUNCTUUR.....	8
2.3. KENMERKEN VAN DE FASEN VAN DE CONJUNCTUURCYCLUS.....	9
2.4. VERKLARINGEN VOOR GROEIEN EN KRIMPEN VAN DE ECONOMIE.....	11
2.5. CONJUNCTUURINDICATOREN.....	12
3. GELD EN BANKEN IN DE ECONOMIE.....	17
3.1. DE FUNCTIES VAN GELD.....	17
3.2. SOORTEN GELD.....	18
3.3. DE ROL VAN DE BANKEN.....	18
4. INFLATIE.....	20
4.1. BEGRIPPEN.....	20
4.2. SOORTEN INFLATIE EN HUN OORZAAK.....	20
4.3. DE GEVOLGEN VAN INFLATIE.....	23
5. DEFLATIE.....	24
5.1. OORZAKEN VAN DEFLATIE.....	24
5.2. GEVOLGEN VAN DEFLATIE.....	25
6. INFLATIE EN DEFLATIE METEN.....	25
6.1. CONSUMPTIEPRIJSINDEX (CPI).....	25
6.2. DE GEZONDHEIDSINDEX EN DE AFGEVLAKTE GEZONDHEIDSINDEX.....	29
7. LOONINDEXERING.....	29
8. BESTRIJDEN VAN INFLATIE.....	30
8.1. HET MONETAIR BELEID VAN DE ECB.....	30
8.2. PRIJSREGLEMENTEREND OPTREDEN DOOR OVERHEDEN.....	32

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Conjunctuur

- De conjunctuurbeweging en conjunctuurindicatoren
- Inflatie

HOOFDSTUK 7: INTERNATIONALE HANDEL

1. VOOR- EN NADELEN VAN INTERNATIONALE HANDELSTRANSACTIES.....	3
2. HANDELSBELEMMERINGEN.....	4
2.1. VORMEN VAN HANDELSBELEMMERINGEN.....	4
2.2. ARGUMENTEN VOOR HANDELSBELEMMERINGEN.....	5
2.3. EFFECTEN VAN HANDELSBELEMMERINGEN.....	6
3. AFBOUW VAN DE HANDELSBELEMMERINGEN.....	17
4. DE HANDELSBALANS.....	19
4.1. HANDELSTEKORT EN HANDELSOVERSCHOT.....	20
4.2. OPENHEID VAN DE ECONOMIE.....	20
4.3. OORZAKEN EN GEVOLGEN VAN EEN ONEVENWICHT.....	21
5. WISSELKOERSEN.....	23
5.1. REKENEN MET WISSELKOERSEN.....	24
5.2. VLOTTENDE WISSELKOERS.....	26
5.3. VASTE OF STABIELE WISSELKOERSEN.....	31
5.4. VAST OF VLOTTEND?.....	31
6. OEFENINGEN.....	33
6.1. OPGAVEN.....	33
6.2. OPLOSSINGEN.....	38

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk behandelt de leerinhouden vermeld onder
Internationale handel

- Invloed van de overheid op internationale handel
- Rol van de wisselkoers bij internationale handel

HOOFDSTUK 8: ONDERZOEKSCOMPETENTIES

1. THEORETISCH KADER VAN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK.....	3
1.1. DE WETENSCHAPPELIJKE METHODE.....	3
1.2. WETENSCHAPPELIJKE BEWIJSVOERING.....	5
1.3. SOORTEN ONDERZOEK.....	6
1.4. ONDERZOEKSTECHNIEKEN.....	11
1.5. BETROUWBAARHEID EN VALIDITEIT.....	16
1.6. CORRELATIE EN CAUSATIE.....	18
2. FASE 1 ORIËNTEREN.....	18
2.1. ONDERZOEKSONDERWERP.....	18
2.2. ONDERZOEKSVRAGEN.....	19
2.3. HYPOTHESE.....	21
2.4. METHODE EN TECHNIEKEN KIEZEN.....	21
3. FASE 2 VOORBEREIDEN.....	22
3.1. ALGEMEEN ONDERZOEKSPLAN.....	22
3.2. INFORMATIEBRONNEN.....	23
4. FASE 3 UITVOEREN.....	28
4.1. GEGEVENS VERZAMELEN.....	28
4.2. METHODOLOGIE BESPREKEN.....	31
4.3. GEGEVENS VERWERKEN EN BESPREKEN.....	31
4.4. CONCLUSIES FORMULEREN.....	32
5. FASE 4 RAPPORTEREN EN REFLECTEREN.....	33
5.1. RAPPORTEREN.....	33
5.2. REFLECTEREN.....	37

VERWIJZING NAAR DE VAKFICHE

Dit hoofdstuk geeft achtergrond bij de leerinhouden vermeld onder
Onderzoekscompetenties

Goed vertrouwd zijn met de inhoud van dit document helpt je om opdrachten in verband met on-
derzoekscompetenties te begrijpen en uit te voeren.